

Dr.M.H.Rathod
Adhyapak Sahayak
Anand Education College,Anand.

Unit -3 પર્યાવરણ સંરક્ષણમાં શાળાની ભૂમિકા

1. પ્રવાસનું આયોજન
2. શિક્ષણકાર્ય
3. ઈકોક્લબની સ્થાપના
4. પ્રકૃતિ શિક્ષણ શિબિરનું આયોજન
5. પરિસંવાદનું આયોજન
6. જૂથચર્ચાનું આયોજન

7. વાલીસંપર્ક

8. વિવિધ સહ અભ્યાસ પ્રવૃત્તિઓનું આયોજન

9. પર્યાવરણ વિષયક નાટકો

10. રેલીનું આયોજન

11. જનજાગૃતિ અભિયાન

12. જીવનશૈલીમાં પરિવર્તન

13. હસ્તલિખિત અંક તૈયાર કરવો
14. બુલેટીન બોર્ડનું આયોજન
15. પ્રદર્શનનું આયોજન
16. નિષ્ણાંત વ્યક્તિઓના પ્રવચન
17. કૃષિ યુનિવર્સિટીનું આયોજન
18. પર્યાવરણ પ્રદૂષણ અંગે માહિતી
19. સફાઈ કાર્ય
20. વૃક્ષારોપણ કાર્યક્રમ

વિઢાર્થીઓમાં પર્યાવરણ સંબંધી રક્ષણ જાણવાની કરવા માટેની પ્રવૃત્તિઓ

- 1.નિવાસ સ્થાને વૃક્ષ ઉછેર
2. પ્રકૃતિ પ્રેમનું નિર્માણ
3. વૃક્ષારોપણ કાર્યક્રમ
4. વનવિસ્તારના રહેવાસીઓનો પરિચય
- 5.વૃક્ષછેદનની પર્યાવરણ પર અસરો જાણે

6. પશુ - પંખીઓની સાર સંભાળ
7. જંગલની વિવિધ વનસ્પતિનો પરિચય
8. જૈવિક વૈવિધ્યનો પ્રત્યક્ષ પરિચય
9. પ્રદુષણની અસરો જાણે
10. પ્રદુષણ સમસ્યા અંગે સચોટ ખ્યાલ મેળવે
11. પર્યાવરણ સંસ્થાઓનો પરિચય

- પર્યાવરણ સંરક્ષણમાં સમુદાયની ભૂમિકા
- 1. વૃક્ષારોપણ કાર્યક્રમ
- 2. સફાઈ કાર્ય
- 3. પ્રદુષણ પર નિયંત્રણ
- 4. વનવિસ્તારના રહેવાસીઓનો પરિચય
- 5. જંગલ વિનાશ પર નિયંત્રણ
- 6. કચરાની વ્યવસ્થા
- 7. પાણી વપરાશ પર નિયંત્રણ
- 8. ઘોંઘાટ પર નિયંત્રણ

9. હવા પ્રદુષણ અટકાવવું
10. જમીન પ્રદુષણ નિયંત્રણ
11. પર્યાવરણના મહત્વ પર પ્રવચન
12. ફિલ્મ શોનું અયોજન
13. પ્રદર્શનનું આયોજન
14. વિવિધ સ્પર્ધાનું આયોજન
15. જાહેરમાં સન્માન
16. રાસાયણિક ખાતરના વપરાશ પર નિયંત્રણ

● પર્યાવરણ સંરક્ષણમાં સ્ત્રીઓની ભૂમિકા

1. સાધનોનો કરકસરભર્યો ઉપયોગ
2. ઘરમાં પ્રદુષણમુક્ત સાધનોનો ઉપયોગ
3. પ્લાસ્ટિકનો ઉપયોગ ટાળવો
4. રસોઈમાં હાનિકારક રસાયણનો ઓછો ઉપયોગ
5. નૈસર્ગિક બનાવટનો ઉપયોગ
6. બગીચામાં જૈવિક ખાતરનો ઉપયોગ કરવો
7. વાહનવ્યવહારનો કરકસરભર્યો ઉપયોગ
8. કુટુંબ નિયોજન
9. કચરાની વ્યવસ્થા કરવી
10. પ્રાકૃતિક સ્ત્રોતોનું જતન

(બ) સમૂહ માધ્યમોની ભૂમિકા

અર્થ :જ્યારે કોઈ ભાવ, વિચાર, હકીકત કે લાગણીની જાણ કે સમજ ઔપચારિક કે અનૌપચારિક રીતે અન્ય લોકોને કરવામાં આવે અને આ પ્રક્રિયા સામુહિક રીતે કરવામાં આવે છે તો તેને સમૂહ માધ્યમ કહેવાય છે.

(1) મુદ્રિત માધ્યમોની ભૂમિકા

1.વર્તમાનપત્રો

2. મેગેઝિન

3.પુસ્તકો

4.પોસ્ટર

5.બુલેટીન બોર્ડ

મુદ્રિત માધ્યમોની મર્યાદાઓ

1. મુદ્રિત માધ્યમ દ્વારા વિદ્યાર્થી અને શિક્ષક વચ્ચે તાત્કાલિક વ્યવહારની કોઈ પ્રક્રિયા થતી નથી.
2. જાણકારીમાં રસ ઓછો, રસ ઓછો
3. મુલાકાત નથી
4. કૌશલ્યનો વિકાસ નથી
5. ખાસ અસર નથી
6. મુદ્રિતમાં ઓછો રસ
7. તેનો ઉપયોગ વાંચનાર પર